

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/68/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211315
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114211315.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a sudkyne JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: P. X., trvale bytom V. B. 5, t.č. bytom P. 7, L., o odvolaní žalobcu proti rozsudku H. súdu Prešov č.k. 14C/164/2014-29 zo dňa 26.11.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu. Vyslovil, že náhradu trov konania účastníkom nepriznáva.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 39, § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z., s poukazom na Nariadenie európskeho parlamentu a Rady (ES/861/2007). Konštatoval, že dňa 21.9.2010 bola uzavretá písomná úverová zmluva, ktorou veriteľ - Pohotovosť s.r.o. poskytol žalovanej úver vo výške 150 Eur. Žalovaná sa zaviazala úver, zvýšený o príslušný poplatok 102 Eur, t.j. spolu sumu 252 EUR splatiť 6 mesačnými splátkami po 42 Eur počnúc dňom 23.10.2010. V zmluve nie je uvedený úrok, je tam uvedený iba „príslušný“ poplatok vo výške 102 Eur, ktorý nie je žiadnym spôsobom konkretizovaný a v zmluve nie je uvedené ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN.

Žalovaná dňa 21.09.2010 vystavila taktiež vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti Pohotovosť s.r.o. sumu 192 Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 28.03.2011. Predmetná zmenka bola žalovaným vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa a jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku, sú v listine uvedené odlišným tlačeným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. Vpravo hore je číslo zhodné s číslom úverovej zmluvy. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu.

K vyplneniu zmenky došlo na základe bodu 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (VPPÚ) pôvodného veriteľa, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku

dlužníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že remitent je oprávnený vyplniť druhú nevyplnenú zmenku v prípade, ak zmenka, ktorá bola vyplnená ako prvá, bola zničená alebo stratená a to tak, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia druhej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na druhej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zmluvné strany sa dohodli, že takto vyplnená zmenka bude predstavovať samostatný zmenkový nárok veriteľa voči dlžníkovi a ručiteľovi.“

Napriek záveru o splnení formálnych náležitostí platnej zmenky súd podrobil súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej z článku 13 VPPÚ remitenta. Ako už bolo konštatované, uzatvorenie príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky, predstavuje spotrebiteľský právny vzťah, a preto je potrebné aplikovať aj právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľov.

V ďalšom prvostupňový súd uviedol, že spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Stále je totiž potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovaného musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa.

Dohodu o vyplňovanom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 OZ.

Podľa súdu prvého stupňa predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž neobsahuje obligatórne náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 písm. f/, j/, k/, y/ zákona č. 129/2010 Z.z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje vymáhať aj zmenkový úrok 0,25% denne, čo predstavuje ročne 91,25%. Takýto zmenkový úrok je nepochybne v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 OZ v návaznosti na § 3 ods. 1 OZ). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VPPÚ, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Nepochybne teda táto podmienka nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich obligatórnych náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 5 OZ. Ak je neplatná dohoda o vyplňovanom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluva za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku.

Vyslovenému právnomu názoru prisvieďča aj zákonná úprava spotrebiteľských úverov, keďže zákon č. 258/2001 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 výrazne obmedzuje možnosť zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou v § 4 ods. 6 a neskôr zákonom č. 129/2010 Z.z. v § 17 ods. 3 dokonca zakazuje splnenie a zabezpečenie úveru zmenkou. Aj táto právna úprava svedčí o tom, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem spotrebiteľského práva. Ak je zmenka vydaná v rozpore so zákonom, v danom prípade so

zákonom o spotrebiteľskom úvere potom je neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže aj pre zmenku platia všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o platnosti právnych úkonov. Súdy, na ktorých rozhodnutia žalobca poukazuje sa týmto posúdením nezaoberali, aj keď súd má skúmať absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex off.

V danom prípade zmenka a úverová zmluva vznikla za účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh, alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom. S poukazom na citované zákonné ustanovenie došlo k vystaveniu zmenky v rozpore s citovaným zákonným ustanovením a preto s poukazom na § 39 OZ je potrebné vyhodnotiť zmenku ako absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom.

Preto súd prvého stupňa dohodu o vyplňovacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku považoval za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaná by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ) a keďže žalobca si uplatnil právo výslovne zo zmenky a tú súd považoval za neplatnú, jeho žalobu zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 151 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešná žalovaná si náhradu trov neuplatnila a neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov konania.

Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Odvolanie odôvodňoval podľa § 205 ods. 2 písm. a), b), f) a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho návrhu vyhovieť a priznať mu trovy odvolacieho konania, ktoré vyčíslil sumou spolu 26,65 Eur. Podľa odvolateľa došlo zo strany súdu jeho konaním k porušeniu práva Európskej únie, a to konkrétne článku 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007. Súd predvolal strany na pojednávanie. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia. Výnimočná možnosť ústneho pojednávania zabezpečuje hospodárnosť a rýchlosť konania s nízkou hodnotou sporu. Pojednávanie možno nariadiť len pri rozporných tvrdeniach účastníkov konania, kde tvrdenia účastníkov nemožno potvrdiť alebo vyvrátiť na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. Pojednávanie nie je možné uskutočniť za účelom zisťovania doplňujúcich informácií od účastníkov konania, doplnenia skutkových tvrdení a doplnenia dôkazov, pretože na tento účel slúži prostriedok upravený v čl. 7 ods. 1 písm. a) Nariadenia. Pojednávanie nie je možné nariadiť podľa Nariadenia vtedy, ak súd hodlá vykonávať iné právne posúdenia, alebo ak súd neschvaľuje materiálne vyjadrenie práva Európskej únie prejavujúcej sa v zostavení prílohy III. Nariadenia (tlačivo „C“ na žalobnú odpoveď). Súd rozhoduje v SR o nariadení pojednávania formou uznesenia, čo nezrealizoval a nedoručil ho v súlade s ust. § 45 a nasledujúcich O.s.p. Ak teda súd o nariadení pojednávania nerozhodol platne uznesením, nemohlo sa toto uskutočniť. Ak sa uskutočnilo, jeho výsledky nemohli byť použité pre meritórne rozhodnutie súdu. Konanie je postihnuté závažnou vadou, lebo bolo porušené ust. § 167 a nasled. O.s.p., čo vyvolalo v konaní zásadné právne následky a ovplyvnilo meritórne rozhodnutie súdu v tomto smere. Súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p. Porušil ust. o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, lebo nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu.

Prvostupňovým súdom došlo jeho konaním a napadnutým rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to v čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Odporcovi nebola doručená žiadna žalobná odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd preto nemohol postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia. Napadnuté rozhodnutie je preto prekvapivým rozhodnutím.

Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že vo veci vykonal dokazovanie o. i s oboznámením sa s úverovou zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, pričom navrhovateľ ani odporca však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrholi. Podľa ust. § 120 O.s.p.

dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacom zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ust. § 120 ods. 1 O.s.p. in fine síce súdu umožňuje, aby v sporovom konaní vykonával aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možné využiť len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania a dokazovania vykonaného na základe návrhov sporových strán nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje právo žalobcu. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je preto jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 vzniesť námietky voči zmenke a ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej týmto nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobcu vykonával dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojím konaním ju prakticky uznal. Súd prvého stupňa navyše pri rozhodovaní vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s. r.o. uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou a že žalobca uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto údaje však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. K týmto skutočnostiam sa účastníci nikdy nevyjadrili, a preto neexistuje spôsob, akým by súd prvého stupňa mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. K rozhodnutiu dospel na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí. Súd však vec posudzoval ako by išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je nepripustné.

Prvostupňový súd ignoroval ust. § 17 zákona č. 191/1950 Sb.(ďalej len ZŠZ), podľa ktorého proti zmenkovému nároku môže vznášať námietky žalovaný, na ktorom spočíva dôkazné bremeno, ktoré ak neunesie, bude nútený plniť podľa zmenky. Pri kauzálnych námietkach nie je možné preniesť dôkazné bremeno z odporcu (povinného) na navrhovateľa (oprávneného). V tejto súvislosti poukázal na rozsudok na NS SR sp.zn. 5Obo/3/2008 z 22.10.2008. V danom prípade súd porušil poučovaciu povinnosť prekročenú ust. § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ust. o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Rovnako poukázal aj na rozsudok na NS ČR zo dňa 22.08.2002 sp.zn. 25Cdo/1839/2000, z ktorého vyplýva, že zmenkový záväzok je samostatný a oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Uvedený judikát je aplikovateľný aj v predmetnej veci. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch, a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný.

V ďalšom poukazuje na samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z., ktorý pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť použitá. Pripustné sú teda akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyvodil z toho, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek. Prvostupňový súd dospel k záveru, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne je v rozpore s dobrými mravmi, a teda v tejto časti považuje súd zmenku za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. Zmenku pritom vystavil samotný žalovaný. Túto dobrovoľne podpísal a išlo o prejav jeho slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola mu známa v čase vystavenia zmenky. Žalovaný teda mal vedomosť o tom, že sadzba

zmenkového úroku predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasil.

Následne odvolateľ poukazoval na nespornosť záväzku za zmenku zaplatiť. Nespornosť záväzku od žalovaného za zmenku zaplatiť sa vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, zmenkový úrok nevynímajúc, ktorý je platný a má byť priznaný v súdnom konaní. Zmenkový úrok má byť priznaný o to viac, ak žalovaný žiadne námietky voči uplatnenej zmenke neformuloval.

V ďalšom odvolateľ poukázal na judikatúru okresných súdov Lučenec, Revúca, Martin, ako aj krajských súdov Nitra, Banská Bystrica a Prešov.

Ak súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že pre rozpor so zákonom spočívajúci v jeho obchádzaní je v zmysle § 39 OZ neplatná dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku, a preto aj z tohto dôvodu návrh zamietol, pričom zmluva o úvere uzatvorená medzi žalovanou a spoločnou POHOTOVOST' je absolútne neplatná, ide o zovšeobecňujúce tvrdenie. Podľa súdu dochádza k zneužitiu postavenia voči žalovanému tým, že spoločnosť POHOTOVOST' s.r.o. (právny predchodca žalobcu) dala vystaviť predmetnú zmenku, pričom následky (právne účinné) zmenky nemohli byť vzhľadom na náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového práva žalovanému známe a jasné. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, podľa ktorého nie je možné vytvoriť osobitnú skupinu subjektov (spotrebiteľia), u ktorých by sa právne predpisy vykladali inak, ako pre všetky ostatné subjekty (napr. pokiaľ ide o zmenky vystavené v bežných občianskych vzťahoch, v ktorých nevystupuje ani podnikateľ ani spotrebiteľ), o ktorých by sa rozhodovalo v zmysle prísneho zmenkového práva.

Žalobca je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ust. o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Uvedené závery potvrdzuje aj uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 10Co/79/2013 z 05.09.2013 ako aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZn/10/2013 v skutkovo a právne zhodných veciach, ktorých závery citoval.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O. s. p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O. s. p. s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli súdu dňa 14.01.2016 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu (čl. 3 ods. 1 a 2 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 ods. 1 Smernice).

Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa proti dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Predmetom konania je spor zo zmenky, ktorá plní zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k peňažnému záväzku žalovaného (vystaviteľa zmenky) vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, vyplývajúce zo Zmluvy o úvere zo dňa 21.09.2010 uzavretej medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ s.r.o. a žalovanou vo výške 150,- Eur, kedy sa žalovaná zaviazala úver, zvýšený o príslušný poplatok 102,- Eur, spolu teda 252,- Eur splatiť v 6 mesačných splátkach po 42,- Eur počnúc dňom 23.10.2010. V zmluve nie je uvedený úrok, iba „príslušný“ poplatok vo výške 102,- Eur, ktorý nie je žiadnym spôsobom konkretizovaný a v zmluve nie je uvedené ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN. Žalovaná dňa 21.09.2010 vystavila vlastnú zmenku, obsahom ktorej jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 192,- Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 28.03.2011. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého rukou boli vpísané údaje o dátume a mieste vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa a jeho podpis. Zmenková suma je vyjadrená číslom aj slovom a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačeným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. Vpravo hore je číslo zhodné s číslom úverovej zmluvy. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu.

Odvolací súd konštatuje, že nie sú dôvodné odvolacie námietky spochybňujúce postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ako ani námietky týkajúce sa skúmania charakteru vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným súdom.

Súdny dvor rozhodol, že možnosť súdu skúmať ex offio nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na prispievanie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, bod 28, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32).

Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná pre to, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 26, ako aj Cofidis, už citovaný, bod 33).

Odvolací súd uvádza, že aj pri nečinnosti spotrebiteľa má súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán. (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 1/2012). Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa vzťahuje

na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie. (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-473/00 zo dňa 21.11.2002, uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 zo dňa 16.11.2010) Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov.

Ani proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Inak by išlo celkom iste o konštrukciu s cieľom obísť princípy úijného práva a o obohacovanie sa na úkor iného s popieraním vlastných princíпов únie.

Súd by mal mať na zreteli základný účel konania - poskytnutie spravodlivej ochrany subjektívnym právam účastníkov. Ústavné články o súdnej ochrane (čl. 46 a nasl.), čl. 6 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd spolu s Občianskym súdnym poriadkom predstavujú všeobecné požiadavky spravodlivého procesu. Vzťah práva a spravodlivosti načrtol Český Ústavný súd, keď v jednom zo svojich nálezov uviedol: „súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho, ktorého záujmu chráneného príslušnou normou“(porovnaj nález Ústavního soudu ČR sp.zn. II.ÚS 222/07).

Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, príp. uplatneniu práv zo zmenky, je súd oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vypíňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje, a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný tak, ako to správne urobil súd prvého stupňa, konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom. Ak má byť zabezpečené naplnenie cieľa sledovaného právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa, je nutné umožniť súdu skúmať charakter právneho vzťahu, na základe ktorého došlo k vystaveniu zmenky a v prípade zistenia, že ide o vzťah spotrebiteľský, podrobiť skúmaniu zmluvné podmienky z hľadiska ich neprijateľnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery NS SR vyslovené v stanovisku č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého, ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 Zákona zmenkového a šekového by spôsobila spotrebiteľovi neprímerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex offo, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu normu účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od právnych záverov vyjadrených v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co 339/2014 zo dňa 26.02.2015, v ktorom uviedol: „V prejednávanej spore predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliačeho v Českej republike, ktorý následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 z 11.07.2007. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Žalobca začne konanie vyplnením príslušného tlačíva a jeho zaslaním na súd. Pokiaľ by súd nemal na základe vyplneného tlačíva k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, môže žalobcu vyzvať k doplneniu tlačíva a na iné úkony tiež použitím príslušného tlačíva. Znenie Čl. 4 Nariadenia môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky ako príslušné tlačíva a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Takýto výklad je ale nesprávny. Cieľom Nariadenia č. 861/2007 totiž nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej

zaťažujúcim spôsobom. Z Čl. 8 a 9 uvedeného nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie pokiaľ to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa tohto nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi za predpokladu ak nie je ustanovené inak procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva v Čl. 19 Nariadenia č. 861/2007.

Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis platný na území Slovenska v ustanovení § 120 upravuje dôkaznú povinnosť. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade žalobcom predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu. Za takejto situácie súd prvého stupňa musel z úradnej povinnosti skúmať, či medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo nie.

Správnym nie je ani tvrdenie, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa malo vychádzať jedine z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia Čl. 10 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na Čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhaní pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Spotrebiteľovi samozrejme aj v takejto situácii ostáva možnosť uspokojiť veriteľa (nadobúdateľa indosovanej zmenky) a následne ho žalovať o náhradu škody, ale v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Zb., by spotrebiteľ musel v takomto prípade dokázať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Dokázať takúto skutočnosť samozrejme nie je nemožné, avšak dokazovanie tejto skutočnosti neprimerane sťažuje situáciu spotrebiteľa. Navyše je zřejmé, že takáto požiadavka nie je v súlade s právom únie, keďže ochrana spotrebiteľa v zásade nie je závislá od zavinenia veriteľa“.

Odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé privodiť záver odvolacieho súdu o tom, že vyhodnotenie dojednania o vyplnení zmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, a teda jej neplatnosti v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka súdom prvého stupňa bolo nesprávne.

Odvolací súd ďalej uvádza, že zmenka umožňuje vymáhať zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, čo ročne predstavuje 91,25 %. Takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje aj jeho neplatnosť (§ 39 OZ v nadväznosti na § 3 ods. 1 OZ). Z dôvodu, že bol úrok vo výške 0,25 % denne na zmenke predformulovaný, nedošlo k jeho individuálnemu dojednaniu. Kvalifikačným

predpokladom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca, ktorý si uplatnil trovy odvolacieho konania, v odvolacom konaní úspešný nebol a žalovaný si trovy odvolacieho konania neuplatnil, žiadne trovy odvolacieho konania mu ani nevznikli, odvolací súd rozhodol tak, že náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.